

วรรณคดีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แรงจูงใจ เป็นพลังจิตที่มีอยู่ในตัวบุคคลแต่ละคน ซึ่งเป็นสิ่งเร้าหรือกระตุ้นให้บุคคลนั้น ๆ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา พลังจิตที่เกิดขึ้นนี้เกิดจากการกระตุ้นของสิ่งเร้าต่าง ๆ ทั้งจากภายในร่างกายหรือภายนอกร่างกายหรืออาจกล่าวได้ว่าแรงจูงใจคือ การกระทำให้คนเต็มใจที่จะใช้พลังของเธอเพื่อประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย¹

แรงจูงใจจึงเป็นสภาวะเร้าใจอย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 3 อย่างคือ

1. เป็นเครื่องเสริมพลังใหม่ชีวิตชีวา
2. เป็นเครื่องชี้หรือนำทางให้ประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. เป็นเครื่องกำหนดว่ากิจกรรมไหนควรทำก่อนหรือกิจกรรมไหนควรจะทำ

เหตุจูงใจของบุคคลมี 2 ลักษณะคือ

1. แรงจูงใจจากภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการและอยากจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยความพอใจและยินดีในงานของตน
2. แรงจูงใจจากภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอกจึงทำให้มองเห็นจุดหมายพฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่มักจะได้รับแรงจูงใจจากภายนอกทั้งสิ้น²

¹Dale S. Beach, Personal : The Management of People at Work (New York : Macmillan Book Company, 1965), P. 376.

²Louis P. Thrope, Contemporary Theories of Learning (New York: The Ronald Press Company, 1954), P. 8.

เหตุจูงใจทั้งสองลักษณะดังกล่าว เมื่อบุคคลใดพบต่างก็จะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ปริมาณของแรงจูงใจและความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลในการเผชิญกับสิ่งเร้าและสิ่งล่อใจต่าง ๆ ความรู้และประสบการณ์ในการตัดสินใจ และความพร้อมในด้านอื่น ๆ ของบุคคลเป็นต้น

เหตุจูงใจอันเกิดจากการทำงานหรืออาชีพของแต่ละบุคคลนั้น จึงมีสิ่งจูงใจมากน้อยต่างกัน ซึ่งพบว่าสิ่งที่จูงใจในการเลือกงานของบุคคลมีอยู่ 6 ประการคือ

1. ความสำเร็ของงาน
2. การได้รับการยกย่อง
3. ความก้าวหน้า
4. ลักษณะงานที่ท้าทาย
5. ความรับผิดชอบ
6. ความเจริญงอกงาม¹

อาจกล่าวได้ว่า การทำงานของบุคคลนั้นเกิดจากแรงจูงใจในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากความต้องการของมนุษย์ทั้งสิ้น เนื่องจากมนุษย์มีความแตกต่างกันอันสืบเนื่องมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมทำให้ความต้องการของมนุษย์นั้นแตกต่างกันไปด้วย

ความต้องการของมนุษย์นั้น มีลำดับชั้นของความต้อการไม่เท่ากัน มนุษย์มีความต้องการลำดับชั้นซึ่งมีอยู่ 5 ประการ ตามลำดับก่อนหลังดังนี้คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹อุทัย นิรัฐโต, ประมุขศิลป์ : ศิลปะของการเป็นผู้นำ (กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์, 2524), หน้า 97 - 98.

1. ความต้องการทางด้านกายภาพหรือสรีระ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อสนองต่อร่างกาย เช่น ความต้องการด้านปัจจัย 4 เพื่อบรรเทาความหิว ความกระหาย ฯลฯ เป็นต้น
2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัย เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองจากความต้องการข้อที่ 1 แล้ว ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยก็ตามมาเพื่อสนองความต้องการของจิตใจใหม่ที่ยึดเหนี่ยว
3. ความต้องการทางด้านสังคม เมื่อความต้องการด้านกายภาพและความปลอดภัยได้รับการสนองตอบแล้ว ความต้องการทางสังคมจะเกิดตามมาโดยมีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้รับการยอมรับและความรักจากคนอื่น
4. ความต้องการทางด้านเกียรติยศชื่อเสียง เป็นความต้องการจะมีเกียรติยศชื่อเสียงในสังคม ได้รับการยกย่องนับถือในตนเองต้องการการยกย่องให้พอใจและภูมิใจในตนเอง เช่น ความร่ำรวยและการมีอำนาจ เป็นต้น
5. ความต้องการขั้นสูงสุด คือ ต้องการที่จะประสบความสำเร็จต้องการพัฒนาศักยภาพของตนให้เจริญงอกงามที่สุด¹

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงเฉพาะด้านสาขาวิชาเอกพลศึกษา ที่เกี่ยวเนื่องกับเหตุจูงใจยังไม่ปรากฏว่ามีกรวิจัยในเรื่องนี้ในประเทศไทยในระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ส่วนใหญ่ของรายงานการวิจัยจึงเกี่ยวกับการเลือกเรียนการเลือกอาชีพและเหตุผลในการเลือกหรือแรงจูงใจให้เลือกโดยทั่วไป

¹A.H. Maslow, Motivation and Personality (New York : Harper & Row, 1970), PP. 170 - 196.

การวิจัยในประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2497 สุกใจ เหล่าสุนทร ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาของจังหวัดพระนคร โดยใช้แบบสอบถาม ตามครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา พบวาทกรรมมากกว่าร้อยละ 50 ประกอบอาชีพครูเนื่องจากชอบอาชีพนี้เกือบร้อยละ 50 ประกอบอาชีพครู เพราะไม่มีทุนทรัพย์และจำนวนหนึ่งในหาของครูทั้งหมดประกอบอาชีพครู เพราะเป็นความต้องการของบุคคลอง¹

ปี พ.ศ. 2500 เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ ได้สำรวจความสนใจของนักเรียนในชั้นมัธยมปลาย โดยใช้ประชากรซึ่งอยู่ในชั้นมัธยมปลายในจังหวัดพระนครและชนบุรีจำนวน 433 คน จากแบบสอบถามพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ ยังไม่มีความรู้เรื่องอาชีพดี ความคิดเห็นความสนใจและแนวโน้มในการเลือกอาชีพมักจะได้รับอิทธิพลจากทางบ้านเป็นส่วนใหญ่²

ปี พ.ศ. 2504 ประชุม นิยม ได้สำรวจความสนใจของนักเรียนช่างกลในจังหวัดพระนครที่มีต่ออาชีพ ใช้ประชากรจากนักเรียนช่างกลชั้นปีที่ 3 จำนวน 1,523 คน จากโรงเรียนช่างกล 2 โรงเรียนในจังหวัดพระนคร พบว่านักเรียนส่วนใหญ่อยากประกอบ

¹ Sudchai Lao Sunthorn, "A Study of the Current Status of Teacher Personal in the Secondary and Vocational School of Bangkok, Thailand, With a View to Program Improvement," Doctor's Dissertation (1964) : 25.

² เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ, "การสำรวจความสนใจของนักเรียนช่างกลในจังหวัดพระนครที่มีต่อการเลือกอาชีพ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2500), หน้า 63.

อาชีพตามวิชาที่เรียนมาและต้องการรับราชการ เพราะมีความมั่นคงและก้าวหน้า¹

ปี พ.ศ. 2505 สุกใจ เหล่าสุนทร ได้ศึกษาวิจัยเรื่องวิชาชีพในโรงเรียนมัธยม ซึ่งได้กล่าวถึงสาเหตุของการเลือกอาชีพของนักเรียนว่าเกิดจากความมั่นคงอันเกิดจากความสำเร็จในอาชีพนั้น เกียรติยศชื่อเสียง ความนับถือที่จะได้รับ การสืบอาชีพจากบิดาหรือบรรพบุรุษ และตัวอย่างที่ดีของชุมชนและประเทศ²

ในปีเดียวกัน ทศนีย์ สุขทวี ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติและความสนใจของนักศึกษาที่มืต่ออาชีพ โดยใช้ประชากร 1,185 คน ซึ่งเป็นนิสิตของคณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และคณะแพทยศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง นอกจากนิสิตแพทยรอลละ 61 ได้รับอิทธิพลจากพ่อแม่ ลักษณะของงานที่พึงพอใจต้อง เป็นงานที่มองเห็นอนาคตมั่นคงและปลอดภัย งานที่มีลักษณะเป็นอิสระ ทัศนคติต่ออาชีพครุ เห็นว่าอาชีพครุ เป็นอาชีพที่ได้ใช้ความรู้และได้รับความรู้เพิ่มเติม เป็นอาชีพที่เกียรติและควรได้รับการยกย่อง³

ปี พ.ศ. 2506 บัญชา วานิชยาการ ได้ทำการสำรวจทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่ออาชีพของจังหวัดพระนครใช้ประชากร 450 คน พบว่านักเรียนชายมีความนิยมในอาชีพวิศวกร แพทย์ สถาปนิก ตามลำดับส่วนอาชีพครูอยู่ระดับท้าย ๆ ส่วนนักเรียนหญิงนิยมอาชีพ

¹ประชุม นิยม, "การสำรวจความสนใจของนักเรียนช่างกลในจังหวัดพระนครที่มีต่อการเลือกอาชีพ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504), หน้า 45.

²สุกใจ เหล่าสุนทร, "วิชาชีพในโรงเรียนมัธยม" (พระนคร : วิทยานิพนธ์เพื่อเลื่อนเป็นศาสตราจารย์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2505), หน้า 64 - 65.

³ทศนีย์ สุขทวี, "ทัศนคติและความสนใจของนักศึกษาที่มืต่ออาชีพ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505), หน้า 54.

รับราชการและแพทย์มากที่สุด นักเรียนทั้งชายและหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพแบบกว้าง ๆ¹

ปี พ.ศ. 2507 แน่งน้อย ทิตติรานนท์ ได้สำรวจเกี่ยวกับอาชีพครุของนักเรียน
ฝึกหัดครูประกาศนียบัตรชั้นสูง ในภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2507 โดยไซประชากรเป็น
นักเรียนฝึกหัดครู ปีที่ 1 และปีที่ 2 รวม 4 แห่ง จำนวน 488 คน พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพ
ครูเป็นอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม เป็นอาชีพที่ต้องการความเสียสละ ที่เลือก
เรียนครูเพราะ ต้องการ เป็นครูและชอบเป็นครูและเคยดูสอบคัดเลือกเข้ามาได้ ส่วนใหญ่ต้อง
การศึกษาคือสองชั้นและจะออกไปประกอบอาชีพครู²

ในปีเดียวกัน วัจน บัญวานิช ได้สำรวจเกี่ยวกับอาชีพครุของนักเรียนฝึกหัดครู
ประกาศนียบัตรชั้นสูง ในภาคการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2507 โดยไซประชากรเป็นนักเรียน
ฝึกหัดครูวิทยาลัยครู จ. เพชรบุรีและ จ. ราชบุรี พบว่า นักเรียนฝึกหัดครูมิได้เลือกอาชีพตามบิดา
มารดา เพราะบิดามารดาส่วนใหญ่มีรายได้และการศึกษาน้อย การดำเนินการฝึกสอนทำให้มีทัศนคติ

¹ บัญชา วานิชยาการ, "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มี
ต่ออาชีพ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506),
หน้า 84.

² แน่งน้อย ทิตติรานนท์, "การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครุของนักเรียน
ฝึกหัดครูประกาศนียบัตรชั้นสูง ในภาคการศึกษา 1 ในปีการศึกษา 2507" (วิทยานิพนธ์ปริญญา
บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504), หน้า 41 - 42.

ท้ออาชีพครูคืนเหตุที่เลือกเรียนครู เพราะต้องการเป็นครูและชอบอาชีพครู เห็นว่าอาชีพครูเหมาะสมกับนิสัยของตน¹

ปี พ.ศ. 2508 สมทรง สิตาลัย ได้ศึกษาวิจัย เรื่องทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้ประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในพระนครและธนบุรี จำนวน 452 คน พบว่า เหตุผลสำหรับการศึกษาคือต้องการความก้าวหน้าในชีวิต การเลือกอาชีพส่วนใหญ่นั้นเลือกเพราะใจรักในอาชีพนั้น²

ปี พ.ศ. 2510 จันทน์ อินทรสุต ได้ศึกษาถึงเหตุที่นักเรียนเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนช่างก่อสร้าง โดยใช้ประชากรจากโรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย โรงเรียนช่างก่อสร้างดุสิตและโรงเรียนช่างก่อสร้างอินทราชัย รวม 290 คน พบว่า เหตุจูงใจในการเข้าเรียนช่างก่อสร้าง คือ การเรียนต่อสูงขึ้นได้ ประกอบอาชีพได้ ตามใจอันเช่นเขมิดามารดาและเมื่ออุปการะ เหมาะกับความสามารถของตนเอง ทนทรัพย์ ประหยัดนอน อยากเรียนอะไรก็ได้เรื่อยไป และอยากเรียนอะไรแปลก ๆ ใหม่ ตามลำดับ³

¹วิจนา บุญวานิช, "การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรการศึกษา ภาคการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2507" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507), หน้า 67 - 68.

²สมทรง สิตาลัย, "ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508), บทคัดย่อ.

³จันทน์ อินทรสุต, "เหตุที่นักเรียนเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนช่างก่อสร้าง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 51.

ในปีเดียวกัน บุพพรณี ศุขสมิติ ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ไซ้ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งชายและหญิงจำนวน 300 คน พบว่า ค่านิยมทางการเลือกอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกัน นักเรียนที่มีสติปัญญาดีเห็นความสำคัญของอาชีพดังต่อไปนี้ คือ การมีผู้บังคับบัญชาเป็นนักบริหารที่ดี เป็นอาชีพพลุรกิจที่มีความสบายใจในการทำงานและมีอิสระในการทำงาน ค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนและบิดามารดาส่วนใหญ่สอดคล้องกันในด้านเกณฑ์ในการเลือกอาชีพ¹

ปี พ.ศ. 2512 ชวิรัชชัย ชัยจิรฉายากุล ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา 2512 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนมาจากความมีเกียรติยศชื่อเสียง ลักษณะของงานและความก้าวหน้า เงิน ความถนัด ความสนใจและเหตุผลส่วนตัวตามลำดับ²

ในปีเดียวกัน ลัดดา สุวรรณรัตน์ ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพและความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพของนักเรียนโรงเรียนประเภทการช่างอุตสาหกรรม พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนเพราะได้รับอิทธิพลจากลักษณะของงานเกียรติยศชื่อเสียงความ

¹บุพพรณี ศุขสมิติ, "ค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 49.

²ชวิรัชชัย ชัยจิรฉายากุล, "การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา 2512" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2512), หน้า 96 - 98.

ก้าวหน้า ประสบการณ์ ความสนใจ และความตระหนักในตนเอง การเงินตามลำดับ¹

ในปีเดียวกัน วารุณี อัสธีรวัดน์ ได้ศึกษาเรื่องตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเหนือของประเทศไทย พบนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแก่อาชีพตามลำดับดังนี้คือ ครู แพทย์ พยาบาล วิศวกร เกษตรกร และอาชีพอื่น ๆ อิทธิพลที่จูงใจให้เลือกอาชีพมาจากตัวประกอบด้านความสามารถในการเรียน โอกาสก้าวหน้าในการทำงานและความมีหน้ามีตาและมีเกียรติในสังคม²

ปี พ.ศ. 2513 มะเคื้อ เสมา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เหตุผลในการเลือกและไม่เลือกเรียนครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดพระนครและธนบุรี พบว่าเหตุผลการเลือกเรียนครู เพราะต้องการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้ เหตุที่ไม่เลือกเพราะไม่ชอบอยู่ใต้งับข้อมือของครูหลายคน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเลือกเรียนครูมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนหญิงเลือกมากกว่านักเรียนชาย³

ในปีเดียวกัน โสคติผล มีทรัพย์ ทำการศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนครูของนักศึกษาวิชาการศึกษาบางแสน ปทุมวันและคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าแรงจูงใจให้มาเลือกเรียนครูคือ อาชีพครูเป็นอาชีพที่มั่นคง เป็นอาชีพที่เรียนจบแล้วหางานทำได้ง่าย

¹ลักศา สุวรรณรัตน์, "แรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพและความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพของนักเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2512), หน้า 117.

²วารุณี อัสธีรวัดน์, "ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเหนือของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา มัธยมศึกษาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 113.

³มะเคื้อ เสมา, "เหตุผลในการเลือกและไม่เลือกเรียนครูของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2523), หน้า 58 - 60 .

และที่เรียนครู เพราะสอบเข้าได้แห่งเดียว นักศึกษาชายให้ความสำคัญในเหตุผลข้อที่ว่า เรียนจบแล้วหางานทำง่ายมากที่สุด ส่วนนิสิตหญิงให้เหตุผลข้อที่ว่า มีความรู้ลึกซึ้งและสงสารเด็กเป็นอันดับหนึ่ง¹

ปี พ.ศ. 2504 ชวัลุจี เฉลิมจันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสาเหตุที่นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่บิดามารดาและญาติพี่น้องมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนอะไร และความไม่สมหวังในการสอบเรียนต่อก็มีส่วนสำคัญในการมาเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล²

ในปีเดียวกัน จิตรอารี เนตรหิน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสม ภาคการศึกษา 11 ปี การศึกษา 2513 โดยใช้ประชากรมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ พบว่า ค่านิยมที่ยึดถือเป็นเกณฑ์ในการเลือกอาชีพที่มีความสำคัญอันดับ 1 คือ เกียรติยศชื่อเสียงและความก้าวหน้า³

¹โสคติผล มีทรัพย์, "องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนครูของนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน บางแสนและคณะครุศาสตร์จุฬา" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2513), หน้า 128 - 130.

²ชวัลุจี เฉลิมจันทร์, "สาเหตุที่นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 52.

³จิตรอารี เนตรหิน, "การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคการศึกษา 11 ปี การศึกษา 2513" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514), หน้า 102.

ปี พ.ศ. 2515 สมเจตน์ อภิมณฑ์รักษา ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา โดยใช้ประชากรชั้นปีที่ 1 2 3 และ 4 ชั้นปีละ 50 คน พบว่านิสิตทุกชั้นปีมีทัศนคติค่าการสอบ จรรยาครู ประโยชน์ ค่านิยม สถานที่ทำงาน เศรษฐกิจและความก้าวหน้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ค่าความสัมพันธ์กับบุคคลและอาชีพอื่น ๆ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงกว่าชั้นปีที่ 1 และ 2¹

ในปีเดียวกัน ราตรี รุ่งโรจน์ดี ได้ศึกษา เรื่องการศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2514 โดยใช้แบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จำนวน 4 โรงเรียน เป็นนักเรียน 489 คน และผู้ปกครอง 413 คน พบว่านักเรียนมีแนวโน้มเลือกสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ ต้องการเรียนระดับอุดมศึกษามากกว่าระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา สาขาวิชาที่ต้องการเรียนต่อเป็นอันดับแรกคือ วิชาครู เหตุผลในการเลือกเรียนต่อคือโอกาสที่จะร่ำรวยเพื่อเป็นคนระดับกลางของประเทศ ส่วนผู้ปกครองใช้การพิจารณามุ่งหวังในการเรียนของนักเรียนคือ ทุนทรัพย์ที่จะส่งเสียเหมาะสมกับสติปัญญาของนักเรียนและโอกาสในการมีงานทำ ผู้ปกครองมีอิทธิพลในการเลือกเรียนต่อมากกว่าครู²

¹สมเจตน์ อภิมณฑ์รักษา, "การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพครูของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515), บทคัดย่อ.

²ราตรี รุ่งโรจน์ดี, "การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2514" (ปริญญาโทบัณฑิตวิทยาลัยมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515), หน้า 87.

ปีเดียวกัน สนั่น ประจงจิตร ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบของค้ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม และโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2514 โดยใช้ประชากร 400 คน พบว่า นักเรียนแบบประสมได้รับแรงจูงใจจาก ความถนัด ความสนใจและเหตุผลส่วนตัว ลักษณะของงานและความก้าวหน้า เกียรติยศชื่อเสียง เงิน ความจำเป็นและบุคคล ส่วนนักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดา ได้รับแรงจูงใจจาก ความถนัด ความสนใจและเหตุผลส่วนตัว เกียรติยศชื่อเสียง ลักษณะของงานและความก้าวหน้าตามลำดับปัจจัยด้านอายุและอาชีพผู้ปกครอง ไม่มีผลให้แรงจูงใจต่างกัน ๗ แตกต่างกัน

ปี พ.ศ. 2516 นภคล คุ้มประวติ ได้ศึกษาเรื่องความมุ่งหวังของบิดามารดาในเขตชนบทไทย เกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พบว่า ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกับครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลาง จะมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสูง ส่วนครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรต่ำ และปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมและประชากรของคนไทยในชนบทมีผลต่อการศึกษาศึกษาของบุตร²

ปีเดียวกัน อำไพ จิตต์วัฒน์ ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ความสนใจ และความต้องการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสมและแบบธรรมดา ของกรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2515 โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์

¹สนั่น ประจงจิตร, "การศึกษาเปรียบเทียบของค้ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2514" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515), หน้า 58 - 63.

²นภคล คุ้มประวติ, "ความมุ่งหวังของบิดามารดาในเขตชนบทไทย เกี่ยวกับการศึกษาของบุตร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), บทคัดย่อ.

ทางการเรียน แบบสำรวจความสนใจในอาชีพและแบบสอบถาม พบว่าโรงเรียนทั้งสองประเภท มีผู้ต้องการเลือกอาชีพครูปริญญาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ แพทย์ วิศวกร พยาบาลปริญญา นายร้อยตำรวจ สถาปนิก นายร้อยทหารบก ประกอบอาชีพส่วนตัว และนักอักษรศาสตร์ตามลำดับ¹

ปี พ.ศ. 2517 วรณเพ็ญ ประเทนนท์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพเกษตรกรรม พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนเพราะได้รับอิทธิพลมาจากเกียรติยศชื่อเสียงและความก้าวหน้าตามลำดับ²

ปี พ.ศ. 2518 จีราภรณ์ โชติบุตร ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 โดยใช้แบบสอบถาม 200 ชุด ให้ความเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่รับนิยชมมากที่สุด มีเกียรติ และเสียสละเพื่อสังคมตามลำดับ³

ปี พ.ศ. 2519 สมพงษ์ อภาพันธุ์ ได้วิจัยเรื่องการเลือกอาชีพของนักเรียน ม.ศ. 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาชีพและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อการ

¹อำไพ จิตต์วัชณ, "การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ความสนใจและความต้องการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญกรุงเทพ ปีการศึกษา 2515" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516), หน้า 74 - 76.

²วรณเพ็ญ ประเทนนท์, "มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพเกษตรกรรม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอาชีพศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2517), หน้า 95.

³จีราภรณ์ โชติบุตร, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), บทคัดย่อ.

เลือกอาชีพของนักเรียน ซึ่งนอกจากจะมีส่วนทำให้นักเรียนเลือกอาชีพต่างกันแล้ว ยังให้ความสำคัญของเหตุผลหรือแรงจูงใจในการเลือกอาชีพแตกต่างกันอีกด้วย¹

ปีเดียวกัน ประมวล วิทยากร ได้ทำการวิจัยเรื่องค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์ พบว่านักเรียนมีค่านิยมในอาชีพด้านบริการสังคมและการทำงานกับบุคคลมากที่สุด นักเรียนชายมีค่านิยมในอาชีพด้านความมีอำนาจและการเป็นผู้นำมากกว่าหญิง นักเรียนที่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงมีค่านิยมในด้านความมีอำนาจและการเป็นผู้นำ มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ มีความแตกต่างในการเลือกอาชีพระหว่างเพศประเภทของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครองและค่านิยมในอาชีพ²

ปี พ.ศ. 2521 อัญชลี บุปผาพิบูลย์ ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สติปัญญาและความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศจากนักเรียน ม.ศ. 3 ของกรุงเทพมหานคร 5 โรงเรียนจำนวน 266 คน พบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพของนักเรียนที่ระดับความสัมพันธ์ .73 สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพและสติปัญญาไม่มี

¹สมพงษ์ อภาพันธุ์, "การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (ปริทัศน์นพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2519), หน้า 105 - 109.

²ประมวล วิทยากร, "ค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์" (ปริทัศน์นพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519), บทคัดย่อ.

ความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพอันดับแรกของนักเรียนแต่ละมีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพอันดับรองของนักเรียน¹

ในปีเดียวกัน อรวรรณ ประคองเวช ได้ศึกษาสำรวจปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 6 โคกโพธิ์ประชากรนักเรียนในเขตการศึกษา 6 จำนวน 958 คน พบว่าปัญหาของนักเรียนทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ทั้งในเมืองและนอกเมืองเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ คือพบปัญหาการขาดความรู้ในเรื่องราวทางอาชีพมากที่สุด²

ปี พ.ศ. 2522 วิเชียร เกตุสิงห์ ได้ทำการวิจัย เรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกคือผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ความเชื่อมั่นของครู เกี่ยวกับความสามารถของนักเรียน ความถนัดทางการเรียนตามเหตุผล จำนวนครูทั้งหมด ความถนัดด้านคณิตศาสตร์ และความถนัดด้านมิติสัมพันธ์ตามลำดับ ส่วนด้านองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบด้านโรงเรียนมีอิทธิพลสูงสุด ส่วนองค์ประกอบด้านความถนัดทางการเรียนรองลงมา³

¹อัญชลี บุปผาพิบูลย์, "ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สติปัญญาและความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), บทคัดย่อ.

²อรวรรณ ประคองเวช, "สำรวจปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 6" (ปริญญาโทพนธการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2521), หน้า 37.

³วิเชียร เกตุสิงห์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 166 - 173.

ปี พ.ศ. 2523 มนัสวีร์ บุญเปี่ยม ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกองทัพบก โดยใช้ประชากรนักเรียนพยาบาลชั้นที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 158 คน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยเรียงตามลำดับคือ บทบาทของบิดามารดาหรือญาติที่เป็นทหาร การสนับสนุนของครอบครัว ความชอบปฏิบัติงานในอาชีพพยาบาลการชักชวนของเพื่อนและความต้องการยศว่าที่ร้อยตรีหญิง¹

ในปีเดียวกัน ชูศิริทัศน์ วัชรรสกุล ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาค่านิยมในอาชีพของผู้ปกครองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี โดยใช้ประชากรนักเรียน 742 คน พบว่า นักเรียนมีค่านิยมในอาชีพด้านเกียรติยศชื่อเสียงและความก้าวหน้า ด้านความมีอำนาจและการเป็นผู้นำสูงโดยเฉพาะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง²

ปีเดียวกัน ประชาน จินตสกุล ได้ศึกษาเรื่องความต้องการและการใฝ่โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 2 และ 4 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนทั้ง 2 เขต ได้แก่ โอกาสในการหางานทำ

¹มนัสวีร์ บุญเปี่ยม "แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย กองทัพบก" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523), หน้า 54.

²ชูศิริทัศน์ วัชรรสกุล, "การศึกษาค่านิยมในอาชีพของผู้ปกครองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี" (ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523), หน้าบทคัดย่อ.

บิตามารคาและความยากง่ายในการเรียน¹

ปีเดียวกัน สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์ ได้ศึกษาเรื่องความต้องการการศึกษาและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า สาขาวิชาที่ต้องการศึกษาคือ สาขาสังคมศาสตร์มากที่สุดและการได้โอกาสศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์ร้อยละสูงสุดเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นความต้องการศึกษาในมหาวิทยาลัย ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการตัดสินใจเลือกคือ โอกาสในการหางานทำ นักเรียนที่บิตามารคามีอาชีพชายและนักเรียนที่บิตามารคาจบตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไปต้องการศึกษาและได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาอยู่ในอัตราส่วนที่สูง²

ปี พ.ศ. 2524 วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ ได้ศึกษาเรื่องความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 8 โดยใช้ประชากรนักเรียน ม.ศ. 5 หรือเทียบเท่า 1241 คน และนักศึกษามัธยมศึกษาปี 2521 จำนวน 3445 คน พบว่านักเรียนที่ต้องการศึกษาสูง ได้แก่ นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมง ต้องการศึกษาสูงในสาขาวิชาแพทยศาสตร์ พยาบาล แต่การได้โอกาสศึกษาจะสูงในสาขาศึกษาศาสตร์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาของนักเรียนคือ โอกาสในการหางาน ส่วน

¹ประชาชน จินตสกุล, "ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 2 และ 4 " (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523), หน้า 111 - 117.

²สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์, "ความต้องการศึกษาและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในกรุงเทพมหานครของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523), หน้า 260 - 288.

เพื่อน ๆ และครูอาจารย์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลค่า¹

ปีเดียวกัน ไทศาล ไกรสิทธิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องวัฒนธรรมการทำงานของคนไทย พบว่า ค่านิยมการทำงาน คนไทยต้องการทำงานที่ไม่ต้องใช้ความพยายามอย่างสม่ำเสมอ ต้องการงานที่ไม่ต้องรับผิดชอบ ต้องการงานที่ไม่ต้องเสี่ยงและต้องการงานที่มีอิสระ คำนึงเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อทำงานคนไทยไม่ได้รับการอบรมให้รู้จักการทำงานเพื่อช่วยตนเอง และไม่ได้รับการอบรมให้เตรียมตัวที่จะประกอบอาชีพ²

ปีเดียวกัน พิมพ์พรรณ ภาพยนตร์นิเทศ ได้ศึกษาเรื่องมูลเหตุจูงใจของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับต้นและหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับวิชาชีพ พบว่าผู้เข้าศึกษาทั้ง 2 ระดับ ให้ความสำคัญตรงกันว่าเหตุจูงใจให้เข้ามาศึกษา คือ เป็นอาชีพสุจริต ได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เป็นอาชีพที่คงเสถียร เป็นอาชีพที่มีประสบการณ์มากเป็นอาชีพที่ต้องมีความตั้งใจอย่างแท้จริง และเป็นอาชีพที่หางานได้ง่าย³

¹วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ, "ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 8" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524), หน้า 85 - 91.

²ไทศาล ไกรสิทธิ์, "วัฒนธรรมการทำงานของคนไทย" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524), หน้า 198 - 203.

³พิมพ์พรรณ ภาพยนตร์นิเทศ, มูลเหตุจูงใจของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับต้นและหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับวิชาชีพ" (วิทยานิพนธ์ปริญญามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2424), บทคัดย่อ.

การวิจัยในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1948 เอ็ดมินสตันและสตาร์ (Edminstion and Star) ได้ศึกษาทัศนคติต่ออาชีพของคนในวัยหนุ่มสาว พบว่า นอกจากความรักและความสนใจในอาชีพนั้น ๆ แล้ว นักเรียนยังเลือกอาชีพเพราะเห็นว่าจะมีโอกาสรับใช้เพื่อนมนุษย์ด้วยกันมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือความพอใจในการทำงาน ค่าตอบแทนและการได้รับเกียรติยศชื่อเสียงตามลำดับ¹

ในปี ค.ศ. 1955 สเต็ปเพนสัน (Stephenson) ได้ศึกษาความมุ่งหวังและการวางแผนทางอาชีพของนักเรียนระดับ 9 พบว่า อาชีพของบิตามารคามีนผลต่อความมุ่งหวังในอาชีพคือ บิตามารคามีการศึกษาสูงบุตรจะนิยมอาชีพที่ต้องการใช้การศึกษาและวิชาการในระดับสูง ส่วนนักเรียนที่มีบิตามารคาประกอบอาชีพที่ไม่ต้องใช้วิชาการมักจะหวังในอาชีพแบบเดียวกับบิตามารคา²

ในปี ค.ศ. 1956 แฮมมอนต์ (Hammond) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของนักศึกษาปีที่ 1 ระดับวิทยาลัยพบว่าแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของนักศึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มคือ

¹K.W. Edminstion and C.H. Star, "Youth's Attitude Toward Occupation," Occupations, 26 (January 1948) : 213 - 220.

²Richard M. Stephenson, "Occupation Aspiration and Plan of Ninth Grade," The Journal of Educational Research 49 (May 1955) : 27.

1. ความต้องการสถานภาพทางเศรษฐกิจ
2. ความต้องการทางด้านปฏิบัติ
3. ความต้องการ การประกันทางด้านแรงงาน
4. ความต้องการ การยอมรับจากสังคมทั่วไป¹

ในปี ค.ศ. 1959 เอลสเวิร์ท (Allsworth) ได้ศึกษาปัจจัยในการจูงใจให้เลือกอาชีพของนักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน พบว่าปัจจัยด้านบุคคลที่เป็นแรงจูงใจคือ ความสำเร็จของตนเอง หน้าที่ ญาติ ตามลำดับ ปัจจัยอื่นที่เป็นแรงจูงใจได้แก่กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์ที่จัดขึ้นในโรงเรียน²

ในปี ค.ศ. 1960 ทิงค์ (Tink) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เลือกและไม่เลือกอาชีพครูจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมตอนปลาย นิสิตในวิทยาลัยและครูจากวิทยาลัย 6 แห่ง และโรงเรียน 8 แห่ง พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เลือกอาชีพครูได้แก่ เป็นอาชีพที่น่าสนใจและสนุกสนาน เป็นอาชีพที่ก่อให้เกิดจินตนาการชอบทำงานกับเด็ก มีโอกาสทำงานแขนงที่ต้องการตามลำดับ ส่วนเหตุผลในการไม่เลือกเรียนอาชีพครู รายได้น้อย รู้สึกว่าตนเองโดยความสามารถสนใจอาชีพอื่น ๆ มากกว่า ตามลำดับ ส่วนผู้ที่เป็นครูโดยทั่วไปไม่คิดจะสนับสนุนให้นักเรียนเลือกวิชาชีพ

¹ Marijorie Hammond, "Motives Related to Vocational Choices of College Freshman," Journals of Counseling Psychology 49 (1956) : 32 - 34.

² William Welch Allsworth, "Motivational Factors in choice of Profession by American Scientists," Dissertation Abstracts International 20 (October 1959) : 1233.

เกี่ยวกับตน¹

ในปี ค.ศ. 1964 เมอร์ดอช (Mordoch) ได้ทำการวิจัยพบว่าการเลือกอาชีพของนักเรียนส่วนมาก ได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบที่เกิดจากความรักและสนใจในอาชีพนั้น ๆ ความสามารถของตนเองและประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะการได้สนทนากับบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ²

ในปี ค.ศ. 1965 โอโซกลู (Ozaglu) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมชั้นปีเกือบสุดท้ายที่ประสบความสำเร็จทางวิชาการและไม่ประสบความสำเร็จทางวิชาการพบว่า นักเรียนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จทางวิชาการมีความแตกต่างกัน นักเรียนที่ประสบความสำเร็จจะมีความเชื่อมั่นในตัวเองทั้งด้านบุคลิกภาพและการเลือกอาชีพสูง ส่วนนักเรียนที่พบความสำเร็จต่ำทางวิชาการจะมีการเลือกอาชีพที่ไม่ตรงกับความสามารถและความสนใจแท้จริงของตน³

¹Albert Kerby Tink, "Factors Related to Students Choosing or Not Choosing Teaching As a Vocation," Dissertation Abstracts International (November 1960) : 1132 - 1133.

²Joshep S. Murdoch, "The Influence of Selected Factors on the Vocational Choices of Vocation Agricultural Students in Louisiana" Dissertation Abstracts International 29 (1969) : 2958 - 2959.

³Suleyman Cetin Ozaglu, "A comparison of Occupational Choices of Achieving and Underachieving High School Juniors," Dissertation Abstracts International 25 (May 1965) : 6397.

ในปี ค.ศ. 1969 ดอบบิ้นส์ (Dobbins) ได้ศึกษาถึงความปรารถนาและความมุ่งหวังทางด้านอาชีพของนักเรียนชายชั้นมัธยมปลายจาก 5 มณฑลของรัฐหลุยเซียนาพบว่า ความมุ่งหวังในการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับสติปัญญา ความถนัดทางการเรียน วิธีการเรียน ดินที่อยู่และครอบครัว ความมุ่งหวังทางการศึกษาและอาชีพมักจะได้รับอิทธิพลจากภายนอก อิทธิพลนี้จะน้อยลงเมื่ออายุมากขึ้น แรงจูงใจจากภายในและภายนอกของบุคคลที่ทำให้เขาเลือกอาชีพจะมีผลต่อการเปลี่ยนอาชีพและการฝึกฝนอาชีพ การเลือกอาชีพนั้นได้แรงจูงใจจากความถนัดภายใน ความคาดหวังและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล สำหรับนักเรียนที่ใดศึกษานี้มีความอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ มารคามีอิทธิพลมากกว่าในการเลือกศึกษาต่อ เพื่อนรองลงมา การเลือกของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจ ค่าจ้างและลักษณะของงานเป็นสำคัญ¹

ในปี ค.ศ. 1970 มอชเชอร์ (Mosher) ได้วิจัยพบว่า บางคนใดตระหนักถึงตนเองว่าเหมาะสมที่เลือกอาชีพอะไรโดยการประเมินตัวเอง พวกที่มีสติปัญญาสูงก็มักเลือกอาชีพที่ต้องการฝึกฝนในระดับที่สูง ส่วนนักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำก็จะเลือกอาชีพที่ต้องการฝึกหัดด้านวิชาการเพียงเล็กน้อยหรือไม่ต้องใช้เลย²

¹Loy Henderson Dobbins, "Educational and Occupational Aspirations and Expectations of High School Senior Boys in Five Louisiana Parishes" Dissertation Abstracts International (September 1969) : 2793 and 2958.

²W.E. Mosher, "Vocational Preference as Related to Mental Ability," Occupations 27 (1970) : 460 - 461.